22. ויקהל. תפילת 'בריך שמיה' (שמות רו/א)

1. ההקשר: מעמד הוצאת ספר התורה

כד סליק ס"ת לתמן כאשר מעלים את ספר התורה לשם (למשומו) **כדין בעאן כל עמא לסדרא גרמייהו לתתא** אז, על כל העם למטה לסדר את עצמם **באימתא בדחילו ברתת בזיע** ביראה, באימה, בפחד, ברתת ובזיע **לכוונא לבייהו** ולכוון את לבם **כמה דהשתא קיימין על טורא דסיני לקבלא אורייתא** כאילו הם עומדים על הר סיני כדי לקבל את התורה. **ויהון צייתין וירכון אודנייהו** ויהיו כולם קשובים, נוטים את אוזניהם **ולית רשו לעמא למפתח פומיהון** אין רשות לעם לפתוח את פיהם **אפילו במילי דאורייתא** אפילו בדברי תורה, **וכל שכן במלה אחרא** קל וחומר בדברים אחרים, **אלא כלהו באימתא** אלא יהיו כולם באימה **כמאן דלית ליה פומא** כמי שאין לו פה **והא אוקמוה** וכבר העמידו זאת על הפסוקים: **דכתיב (נחמיה ח 5): וּכְפִתְחוֹ עָמְדוּ כָּל הָעָם (נחמיה ח 3): וְאָזְנֵי כָל הָעָם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה.**

2. פתיחה: דברי רבי שמעון על עת רצון

אמר רבי שמעון, כד מפקין ספר תורה בצבורא למקרא ביה כשמוציאים ספר תורה בציבור לקרוא בו, **מתפתחן תרעי שמייא דרחמין** נפתחים שערי הרחמים של השמיים, **ומעוררין את האהבה לעילא** ומעוררים את האהבה למעלה, **ואבעי ליה לבר נש למימר הכי** וצריך האדם לומר כך:

3. גוף תפילת 'בריך שמיה' ובקשותיה

בריך שמיה דמריה עלמא ברוך שמו של אדון העולם. **בריך כתרך ואתרך** ברוך כתרך ומקומך. **יהא רעותך עם עמך ישראל לעלם** תהי ידידותך (ורצונך) עם עמך ישראל לעולם. **ופורקן ימינך אחזי לעמך בבית מקדשך** וגאולת ימינך הראה לעמך בבית מקדשך. **לאמטויי לנא מטוב נהורך** ולהביא לנו מאורך הטוב. **ולקבלא צלותנא ברחמי** ולקבל תפילותינו ברחמים.

יהא רעוא קדמך, דתוריך לן חיין בטיבו יהי רצון מלפניך, שתאריך חיינו לטובה **ולהוי אנא עבדך פקידא בגו צדיקיא** ושאהיה אני עבדך נזכר יחד עם הצדיקים **למרחם עלי ולמנטר יתי** לאהוב אותי ולשמור אותי **וית כל דילי ודי לעמך ישראל** ואת כל אשר לי ולעמך ישראל. **את הוא זן לכלא ומפרנס לכלא** אתה הוא הזן לכל ומפרנס את הכל, **את הוא שליט על כלא,** אתה הוא שולט על הכל **את הוא דשליט על מלכיא ומלכותא דילך היא** אתה הוא שולט על המלכים, והמלכות שלך היא.

אנא עבדא דקודשא בריך הוא, דסגידנא קמה אני עבדו של הקדוש ברוך ומשתחווה לפניו **מקמי דיקר אוריתה בכל עדן ועדן** ולפני כבוד תורתו בכל עת ועת **לא על אנש רחיצנא** לא על אדם אני בוטח **ולא על בר אלהין סמיכנא** ולא על בן אלוהים (= מלאך)[1], **אלא באלהא דשמיא** אלא רק באלוהי השמים **דהוא אלהא דקשוט ואוריתה קשוט ונביאוהי קשוט** שהוא אלוהי אמת ותורתו אמת ונביאיו אמת **ומסגי למעבד טבון וקשוט** והוא מרבה לעשות חסד ואמת.

בה אנא רחיץ עליו אני סומך, **ולשמה יקירא קדישא** ולשמו יקר וקדוש **אנא אמר תושבחן** אני אומר תשבחות.

יהא רעוא קדמך, דתפתח לבאי באורייתך יהי רצון מלפניך שתפתח ליבי (להבין) בתורתך **(ותיהב לי (לן) בנין דכרין דעבדין רעותך)** ותיתן לי (לנו) בנים זכרים העושים את רצונך **ותשלים משאלין דלבאי** ותמלא את משאלות לבו

---

[1] ע"פ איוב א 6: וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים לְהִתְיַצֵּב עַל ה'. וַיָּבוֹא גַּם הַשָּׂטָן בְּתוֹכָם. המשפט "ולא על בר אלהין סמיכנא" עורר מחלוקת חריפה כי הביטוי בן-אלהים מזכיר את הנצרות, ולכן לא הופיעה תפילה זו בנוסח יהדות גרמניה.

(לטובה) **ולבא דכל עמך ישראל, לטב ולחיין ולשלם, אמן** ומשאלות לבם של כל עמך ישראל לטוב, ולחיים ולשלום. אמן.